

NA 17. SREČANJU

Spet ubrana pesem iz mladih grl

V torek, 12. maja ob 18. uri bo v OŠ Milana Šušteršiča srečanje mladinskih, v sredo, 13. maja pa bo ob 17. uri v OŠ Danile Kumar nastop otroških pevskih zborov

V mesecu mladosti Zveza kulturnih organizacij občine Bežigrad vsako leto pripravi srečanje otroških in mladinskih pevskih zborov. Letos bodo zapeli pevci iz desetih otroških in devetih mladinskih zborov. Zbori delujejo v okviru šolskih kulturnih društev, dva sta iz glasbene šole Franc Šturm, letos pa bo prvič sodeloval tudi zbor iz srednje šole – PTT izobraževalnega centra.

Letošnje srečanje je na željo zborovodij predstavljeno iz Festivalne dvorane v šolske dvorane, zaradi domačnosti in akustike. Glede na veliko število nastopajočih zborov, bo srečanje razdeljeno v dva dela.

V torek, 12. maja ob 18. uri bo v OŠ Milana Šušteršiča srečanje mladinskih zborov, v sredo, 13. maja ob 17. uri pa bo v OŠ Danile Kumar srečanje otroških zborov. Repertoar je predvsem domač in raznovrsten, narodne, partizanske in sodobne slovenske pesmi, sem pa tja pa tudi nekaj iz evropske zakladnice zborovskih pesmi (Hayden, Bartok, angleške narodne). Zanimiv in pester program, še posebej ob upoštevanju kakovosti izvajalcev. Pevci bodo pokazali, kaj so se v letu novega naučili, obenem pa bodo, skupaj z zborovodji, videli, kaj in kako delajo drugod. Sre-

čanje pa bo tako ali drugače pomagalo, da bo zborovsko petje na osnovnih in morda na srednjih šolah pridobilo spet kanček nove popularnosti; razumevanja pri vodstvih šol in zanimanje pri učencih in dijakih. Okrog sedemsto mladih pevcev bo zapelo na koncu srečanj skupni pesmi: otroški zbori Našo četo v boj, ki jo je po besedilu partizana Cirila priredil Ciril Cvetko, mladinski zbori pa Ljubljano – istih avtorjev.

Letošnje srečanje je posvečeno 40 letnici vstaje jugoslovanskih narodov in narodnosti. Pevci bodo veselili obiska staršev, znancev in prijateljev; kdor pa se bo odzval vabilu, pa bo poslušal lepo zborovsko petje mladih učencev in dijakov. V torek v OŠ Milana Šušteršiča (Štembalova 2 a), v sredo pa v OŠ Danile Kumar. Vabijo vas mladi pevci!

IZ PRIJATELJSKIH OBČIN

Srečanje mladih kulturnih ustvarjalcev

Letos bo od 14. do 17. maja za Bežigradom potekalo že tretje tradicionalno srečanje mladih kulturnih ustvarjalcev iz prijateljskih občin Zagreb-Medveščak, Sarajevo-Center, Beograd-Palilula in Bežigrad, ki so ga letos pripravili bežigradski mladinci.

Približno 160 udeležencev bo predstavilo svojo ustvarjalnost z amaterskimi kratkometražnimi igranimi in dokumentarnimi filmi, o katerih se bodo obiskovalci po končanem predavanju lahko tudi pogovarjali z avtorji. Nastopili bodo recitatorji, mladi gledališki ustvarjalci glasbeniki ter plesalci. Prireditve se bodo vrstile v kinodvorani Pionirskega doma ter v festivalni dvorani.

Tretji dan obiska bodo Bežigradčanji popeljali goste na izlet v bolnišnico Franjo, po dolini Soče do njenega izvira ter čez Vrščič v Kranjsko goro.

Vse, ki vas zanima ustvarjalnost mladih, vabimo, da se udeležite naslednjih prireditev:

- četrtek – 14. 5. 1981**
od 19.30 do 20.30 – svečana otvoritev srečanja v kinodvorani Pionirskega doma
od 21.00 do 1.30 – spoznavni večer s plesom v Festivalni dvorani
- petek – 15. 5. 1981**
od 10.30 do 13.00 – ogled kratkih filmov in razgovorov o njih v kinodvorani Pionirskega doma
od 15.00 do 18.00 – nastop ansambla zabavne glasbe Sarajeva in skupin modernega plesa iz Sarajeva in Beograda z gostom popoldneva v Festivalni dvorani
od 20.30 do 23.00 – nastop ansambla zabavne glasbe iz Palilule in skupin modernega plesa iz Beograda in Medveščaka z gostom večera v Festivalni dvorani
- sobota – 16. 5. 1981**
od 21.00 do 24.00 – ansambli iz Beograda in Medveščaka, prosti program z gostom večera v kinodvorani Pionirskega doma

GORENJE VARSTROJ

Razstavlja Zoltan Gabor

V razstavnem prostoru Gorenje Varstroj na Titovi 81 razstavlja Zoltan Gabor. Umetnik je doma iz Lendave, živi pa v Zagrebu.

Zoltan Gabor je magister likovnih umetnosti. Uporablja najrazličnejše tehnike (oglj, svinčnik tuš, tempera, gvaš, olje itd.). Samostojne razstave je imel v Franciji, v Zagrebu, Radenci in Lendavi, sodeloval je na številnih kolektivnih razstavah doma in v tujini.

Delo Zoltana Gabora bodo na ogled do konca meseca maja.

VOKALNI KVARTET ZORA

Želijo čimbolj »fantovsko« zveneti

V zboru že pet let prepevajo Ivo Kunstelj, Božo Slovenc in Marijan in Anton Dečman

V Prosvetnem društvu Savlje-Kleče že pet let prepeva vokalni kvartet »Zora«. Ivo Kunstelj, Božo Slovenc, brata Marijan in Anton Dečman – slednji je tudi vodja kvarteta – so posvetili slovenski, zadnji dve leti pa pod umetniškim vodstvom profesorja Srdana Ribarovića tudi jugoslovanski, predvsem dalmatinski narodni pesmi, ves svoj prosti čas.

»Že pred drugo svetovno vojno je na Posavju prepeval zbor Zora, žal pa je kasneje razpadel,« sta povedala člana kvarteta Ivo Kunstelj in Anton Dečman, ki sta nas obiskala v uredništvu. Ko sem ju povprašala po vzornikih, sta mi povedala, da želijo čimbolj »fantovsko« zveneti, tako kot »Fantje na vasi« in kar žal ni je posta-

lo, da ne morem slišati njihove Planinske, Fale ali Pleničke je prala.

Pred dvema letoma so pripravili samostojni koncert v Domu starejših občanov za Bežigradom, letos pa ob praznovanju osmega marca v Prosvetnem društvu Savlje-Kleče, od koder je tudi fotografija. Dvakrat so se udeležili srečanja malih vokalnih skupin v Velenju, v Prosvetnem društvu pa delujejo na vseh društvenih prireditvah ter prireditvah v delovnih organizacijah. Sodelovali so pri otvoritvi bežigradske tržnice, na Perocijevi slikarski razstavi na Črnučah, ob otvoritvi nove prozvodne hale JUB v Dolu, v TOS UNIS ter na Zavodu za raziskavo materiala in konstrukcij. Želijo si še več

VOJKO KUNAVER: JEŽICA NEKDAJ (2)

Posavcem sta šla v slast zelje in fižol

Objavljamo odlomke iz naloge Vojka Kunaverja, študenta Filozofske fakultete, PZE za etnologijo, z naslovom: »Razkroj tradicionalne kulture, njena ohranjenost in inovacije na Ježici pri Ljubljani od zadnjih dveh desetletij preteklega stoletja naprej.« Tokrat so omenjene še preostale gostilne na Ježici, potlej pa je govora o prehranjevanju.

GOSTILNA PRI ANGELCI (danes Titova 250).

V približno enakem obdobju kot pri Briškiju je na Ježici nastala tudi gostilna pri Angelci (1931). Čeprav je gostilna nastala sorazmerno pozno, pa je bila v sosesstvu zelo stara gostilna, ki je pozneje propadla (že vsaj sto let). Natančnih podatkov za tisto gostilno ni, gostinska tradicija pa se je potem prenesla na gostilno Angelca.

Za razliko od ostalih tukajšnjih gostiln, ki so bile tipično krščanskih lastnikov, pa je ta gostilna nastala na pobudo naprednih članov Sokola, ki so se tu tudi zbirali. V zmanjšanem obsegu je gostilna delovala tudi med drugo svetovno vojno, od 1923 pa do 1945 pa je bila tu tudi trgovina z mešaním blagom. Pred vojno so se tu ustavljali tudi furmani, danes pa je to ena redkih gostiln, ki se je še ohranila in ne deluje le kot točilnica.

GOSTIŠČE IN KOPALIŠČE ŠTERN NA JEŽICI (danes Titova 260 a)

Gradnja prvotne stavbe se je začela leta 1928 in še danes je v njej restavracija. Kopališče in gostilno so prvič odprli leta 1930. Prvotni lastnik je bil vinski trgovec Štern, po rodu z Gorenjske. Po letu 1939 sta se do konca vojne zvrstila dva lastnika. Med vojno so bili tam Italijani, po vojni pa je bilo vse to nacionalizirano (1946) in postala je občinska gostilna in kopališče. Danes je v lasti Gostinskega podjetja Bežigrad in je precej prenovljeno. Kopališče s turističnim naseljem, campingom in bungalovi, je najnovejše. Pred dvajsetimi leti so tu zgradili odprte bazene in pred sedmimi leti tudi prvo zimsko kopališče s sodobnim kegljiščem in savno. Na zgradbi novega bazena je tudi plošča v spomin na kmečki upor leta 1915, ko se je tu zbralo 6000 upornikov. Danes je to športno rekreacijski center, ki ga poleg popestritja glasbe in plesa. Vsako leto se v campingu mudi tudi precej tujih gostov in ima zaradi turistične usmeritve še lepo prihodnost.

GOSTILNA TAVČARJEV DVOR (danes Titova 307)

Sama gostilna, ki leži tik pred mostom čez Savo in za kamniško progo ob Titovi cesti, je nastala leta 1906. Tradicija je bila tu že daljša, saj je bila pred tem zelo stara gostilna na mestu, kjer je danes avtošola Ježica. Gostilna je nastala hkrati z nastankom novega mostu čez Savo (leta 1906). Stari lesen most je bil namreč že dotrajan in ni več prenesel velikih obremenitev. Stari most je ležal tudi približno 50 m višje in v rumeni hišici (danes Titova 309) so pobirali mostnino vse do otvoritve novega mostu, ko so mostnino ukinitili.

Ime gostilne Tavčarjev dvor izvira od namškega grofa Tavčarja (njegova graščina – današnja avtošola se je imenovala Tavčar Hoff). Z nastankom gostilne se je nanjo preneslo ime. Povedati je treba, da je bila tu tudi železniška postaja, kjer je imel postanek »kamničan«. Posebno ob sobotah in nedeljah so se z njim večkrat pripeljali Ljubljancani na kopanje k Savi in se potem radi ustavljali tudi v tej gostilni, posebno na vrtu pod košatimi kostanji. Med tednom pa so se tu ustavljali predvsem kmetje, ki so imeli v bližini svoja polja. Med vojno so bili tu Nemci, ki so imeli utrjeno postojanko za branitev mostu, po vojni je bila tu nekaj časa milica in

stanovalci, nekaj časa jo je imelo v najemu Gostinsko podjetje Bežigrad, zadnjih osem let pa je spet v privatni lasti.

GOSTILNA PRI »MURENCU« – ŽAGAR (danes Gameljnska cesta 1)

Stavba, ki leži nekoliko osamljena pod hribom Tabor na drugi strani Save, je že od nekdaj povezana z Ježico. Tu je bila stara pekarna in tja so nosili v peko kruh in potice. Gostilna je bila tu od konca prejšnjega stoletja in je večkrat menjala lastnika. Zadnji lastnik je imel gostišče v najemu, dve leti pa je, odkar je gostilna definitivno zaprta. Njena osnovna slabost je v tem, da je odmaknjena od Ježice in tudi od Črnuča, tako da je ostala v svojem razvoju precej osamljena. Domačini so bili le bežni gostje, medtem ko so ljubljanski gostje – izletniki radi posedali ob dobri kapljici, ribah in špehovkah nad šumečo Savo.

NAJBOLJŠI KRUH DOMA SE PEČE

Vse do druge svetovne vojne je bila ohranjena domača peka kruha, ki se je ohranila ponekde še do danes. Tu ne gre več za redno peko, pač pa le za občasno in še to bolj pri kmetih. Kruh so pekli tudi v dveh pekarnah. Najstarejša pekarna je bila pri »Murencu« (že prej omenjena gostilna). Kruh so prodajali in ga s košem raznašali naokrog. Velikokrat pa so kruh zamesili doma in ga dajali v peko zjutraj, ko so odhajali na delo, ko pa so se popoldan z dela vračali, jih je čakal že pečen kruh. Poleg te pekarnice (Murenc) je bila še ena na vrhu ježiškega klanca (vulgo: Godež, danes Titova 236).

Meso je bilo še dolgo časa precej redek gost jedilnika, saj so ga imeli marsikje le enkrat tedensko. Toliko več je bilo razne kmečke hrane (ješprenj, zelje, žganci, prosena kaša, fižol, krompir in drugo). Poleti so bile na krožnikih večkrat kumare, presna repa, zelje, stročji fižol itd. Od sadja velja omeniti, da so bili to štrboceljni, jabolka, hruške in drugo domače sadje.

Zanimivo pa je, kako so se ob določenih dnevih ohranili tradicionalni jedilniki. Na žegnansko nedeljo (9. oktober) je bilo običajno svečano kosilo, za Pusta svečana večerja (krofi), ter za Veliko noč »aleluja« iz repnih olupkov. Za Pusta je bila navada, da sta bila kosila in večerja zamenjana (namesto kosila je bila večerja in namesto večerje kosilo) – češ, če je že tako in tako vse noro in obrnjeno na glavo, pa naj bosta še ta dva glavna obroka. »Aleluja« iz repnih olupkov pa se je ohranila ponekod prav do danes. Gre za spomin na veliko lakoto, ko je veliko ljudi pomrlo in so ljudje jedli zaradi sestrskosti tudi repne olupke. Danes jed pripravljamo tako, da repne olupke, ki so se na jesen dobro presušili, spomladi skuhamo in jih potem zmleemo in zakuhamo na »juho«, ki ostane od kuhanja velikonočne šunke. Jed je izvrstnega okusa in se po tradiciji je kot prva jed za zajtrk na velikonočno nedeljo.

Po osvoboditvi so se počasi začele uveljavljati nove vrste hrane (razne konzerve, mleko v prahu, kakao, čokolada, zvečlini gumi itd.). Zadnja leta je uveljavljanje prehrabnih polizdelkov in konzerviranje hrane še večje. Povečala se je predvsem z naselitvijo novih naselencev, ki so s seboj prinesli tudi povsem mestne navade v načinu prehranjevanja. Zaradi zaposlovanja žene in moža se je zmanjšal tudi čas za pripravo kosila, kar je tudi gotovo eden od vzrokov prodiranja polizdelkov v vsakodnevno prehrano. Poleg sadja, ki je bilo pred drugo vojno omejeno v glavnem na »domače sadje« (jabolka, hruške, slive), se začel pojavljati tudi pomaranče, limone in tudi tropsko sadje (banane, ananas). V zvezi s prehrano je pomembno tudi to, da so se ob hišah še vedno ohranili tudi vrtni, ki prav tako vplivajo na popestritev prehrane (zelenjava, razno sadje), ki pa vse bolj postaja enaka mestni in tudi tradicionalni jedilniki vse bolj izginjajo. Predvsem se je povečala poraba mesa, mleka in mlečnih izdelkov, sadja in zelenjave. Tudi star način peke kruha vedno bolj izrinja kruh, s katerim oskrbujejo trgovine mestne pekarnice.

(Nadaljevanje prihodnjič)

sodelovanja z delovnimi organizacijami in celo o snemanju plošče razmišljajo. S svojim zelo pestrim in obširnir repertoarjem, ki zajema tudi partizanske pesmi, sodelujejo vsako leto na srečanju moških in ženskih pevskih zborov bežigradske občine, pred kratkim pa so s svojo pesmijo popestrili tudi jubilej tovarišice Lidije Šentjanc.

Čprav so člani Prosvetnega društva Savlje-Kleče, ki z

dramsko, folklorno, recitatorsko in glasbeno instrumentalno skupino deluje že več kot 30 let, vadijo člani kvarteta »Zora« dvakrat tedensko kar pri Antonu doma. Prostorskih problemov pač nikjer ne manjka. Financira pa jih krajevna skupnost Savlje-Kleče.

Tudi letos bodo sodelovali na številnih kulturnih prireditvah, vse ljubitelje lepe narodne pesmi pa vabijo na svoje koncerte. VIDA PETROVČIČ